

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Матеріали навчально-методичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ
ТА СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

Чернівці 2016

УДК 61+615.1:378.147 ББК 5:74.58

Редакційна колегія:

Бойчук Т.М. (голова), Геруш І.В. (заступник голови), Федів В.І., (відповідальний секретар), Федів О.І., Колоскова О.К., Кузняк Н.Б., Геруш О.В., Плеш І.А., Пашковський В.М., Ходоровський В.М., Ткач Є.П., Гарас М.Н., Олар О.І. (секретар).

Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції (Чернівці, 20 квітня 2016 р.). – Чернівці, 2016. – 515 с.

У збірнику містяться матеріали навчально-методичної конференції педагогічних працівників Буковинського державного медичного університету, які висвітлюють методичні, методологічні, організаційні і психологічні проблеми додипломної та післядипломної підготовки лікарів, провізорів, медичних сестер, фармацевтів, можливі шляхи вирішення цих проблем у сучасних умовах. Окремі розділи збірника присвячені узагальненню досвіду впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, використанню інформаційно-комунікаційних технологій підтримки навчального процесу, приділено увагу питанням формування інноваційного, гуманістичного, демократично орієнтованого освітнього простору, який забезпечить умови для всебічного, гармонійного розвитку особистості та конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Усі роботи представлені в авторській редакції.

ББК 5:74.58

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (протокол № 7 від 24 березня 2016 року)

© Вищий державний
навчальний заклад України
«Буковинський державний
медичний університет», 2016

розуміти, що у Буковинському державному медичному університеті навчаються студенти не тільки з різних країн, а й з різних континентів, тому саме такого питання стосується обговорювана нами проблема. Адже неможливо об'єднати та урівняти потребу у вивченні певних розділів для різних територій. Ті інфекції, які для нашого краю є буденними, водночас вони є екзотикою, наприклад, для студентів із Африки чи Індії, і, навпаки, те що в нас вважається завезеними екзотичними інфекціями, для іноземців є дуже важливими. А адаптація іноземних студентів під потреби епідеміологічної ситуації в Україні, на нашу думку, є невдалим проектом. Недоліків чи прогалин, які можливі в разі таких невідповідностей, не уникнути.

Критеріями оцінки підготовки наших студентів будуть результати їх працевлаштування, та відгуки про якість їх роботи. Тому усвідомлюючи всю відповідальність та важливість того обсягу матеріалу, який викладається на кафедрі мікробіології та вірусології Буковинського державного медичного університету для студентів, як громадян України, так і іноземців, ми б прагнули не до скорочення обсягів тематичних планів, а до їх мобільності для кращої адаптації до потреб сучасної медицини.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ, ІМУНОЛОГІЇ З ТЕХНІКОЮ МІКРОБІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СТУДЕНТАМИ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА»

Д.В. Ротар, Н.Д. Яковичук, А.В. Гуменна, О.О. Бліндер

Кафедра мікробіології та вірусології

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Статус сучасного викладача вищого державного навчального закладу передбачає якісне та швидке орієнтування у формах та засобах передачі інформації. Крім того, доступ до інформаційних ресурсів дозволяє оптимізувати професійну діяльність педагога, як у підготовці до заняття, так і в контролі знань студентів. Основним завданням, яке ставить перед собою викладацький склад кафедри мікробіології та вірусології, є формування якісної моделі майбутнього фахівця з лабораторної діагностики, оскільки дисципліна, яка викладається на кафедрі, є основною у формуванні знань, вмінь та практичних навичок студентів.

Заняття з мікробіології, вірусології, імунології з технікою мікробіологічних досліджень для студентів 3-4 курсів, що навчаються за спеціальністю «лабораторна діагностика», передбачають опанування навичок проведення бактеріологічних, мікологічних, вірусологічних, серологічних та інших досліджень, направлених на виділення збудника хвороби, його ідентифікацію й встановлення чутливості до антибіотиків. З цією метою до кожного практичного заняття для студентів готують наочні матеріали для проведення таких досліджень, відповідно теми навчальної програми. Та

дотримуючись режиму роботи та правил безпеки, студентам не завжди можна продемонструвати справжні патогенні мікроорганізми, тому на заняттях використовують лише непатогенні чи умовно патогенні мікроби, а інколи увесь експеримент зводиться лише до реєстрації результатів дослідження. Коли це стосується студентів будь-яких інших спеціальностей, то це все сприймається схвально, але маючи справу із студентами, що навчаються за спеціальністю «лабораторна діагностика», дозволити створити прогалину у формуванні навичок по безпеці та техніці проведення мікробіологічних досліджень неприпустимо, адже при працевлаштуванні у мікробіологічну лабораторію майбутній лаборант уже самостійно буде виконувати дану роботу.

Інтерактивні технології дозволяють викладачу та студентам самостійно розв'язати низку практичних і організаційних завдань, таких як підготовка студентів до роботи в реальних умовах, відпрацьовування основних навичок роботи з обладнанням, навчання дотримання вимог техніки безпеки в безпечних умовах «віртуальної лабораторії», розвиток спостережливості, вміння виділяти головне, визначати цілі і задачі роботи, планувати хід експерименту, робити висновки, розвиток вмінь пошуку оптимального рішення, вміння переносити реальне завдання в модельні умови і навпаки, ведення лабораторних журналів, проведення експериментів, недоступних (заборонених) в умовах кафедральної лабораторії. Дистанційний практикум лабораторної роботи дає можливість керування часом проведення експерименту та реальну економію витратних матеріалів і обладнання.

Наприклад, будь-яке мікробіологічне дослідження складається із трьох етапів: виявлення мікроорганізма-збудника, виділення його в чистій культурі та ідентифікацію, що потребує часу на культивування мікроорганізмів (для більшості мікроорганізмів для цього потрібно 24-72 год.). Дуже часто саме цей критерій не дає можливості повноцінно опанувати навички достовірної реєстрації результатів, бо обмежується тривалістю практичного заняття. Якщо дослідження продовжується й на наступному занятті, яке має вже іншу тему, то це відволікає студентів, змушуючи їх переключатись з однієї теми на іншу. При цьому достовірність результатів суттєво знижується, адже перетин між різними дослідними матеріалами в ході дослідження неприпустимий через можливість перехресного забруднення. Ще один критерій проведення мікробіологічного дослідження, яким є витратні матеріали та устаткування, ставить перед вибором: варто чи ні, та скільки це коштуватиме? Діагностика в сучасній медицині розвивається з неймовірною швидкістю: використання коштовних діагностичних наборів, тест-систем, бак- та ПЛР-аналізаторів та інших для навчальних цілей, фінансово є суттєво витратним пунктом у бюджеті навчального закладу. Сюди ж варто віднести досліджувані матеріали, а саме: кров, сироватка крові, змиви, біопсійний матеріал, випорожнення, сеча, харкотиння, секційний матеріал та ін. Підібрати їх для необхідної теми заняття неможливо, адже тема заняття просто не може залежати від епідемічної ситуації, а зберігати живими та життєздатними

мікроорганізми можливо не більше 24 год. у спеціальних консервуючих середовищах. Щодо тем з особливо небезпечних інфекцій, то це взагалі заборонено, адже дозвіл на роботу із такими мікроорганізмами, як обговорювалось вище, мають лише відповідні лабораторії.

Отже, інтерактивні технології у мікробіології не тільки спрощують, здешевлюють, роблять доступним та демонстративним проведення важких небезпечних та коштовних мікробіологічних досліджень для студентів 3-4 курсів, що навчаються за спеціальністю «лабораторна діагностика», а й ставлять освітній процес на одну сходинку із сучасним поколінням студентів, які на «ти» із мережею Інтернет.

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ПСИХІАТРІЇ ТА НАРКОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА» ТА «ПЕДІАТРІЯ»

С.С. Ротар

Кафедра нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М.Савенка

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Метою викладання навчальної дисципліни «Психіатрія, наркологія» є засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі зумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги. Тому лікарю будь-якого фаху дуже важливо уміти правильно оцінити стан свідомості хворої людини.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психіатрія, наркологія» є вивчення етіології, патогенезу, типів перебігу та клінічних проявів психічних та психосоматичних розладів, визначення попереднього діагнозу психічних та психосоматичних розладів, тактики ведення пацієнтів з психічними розладами, використання методів профілактики психічних та психосоматичних розладів.

Важливим питанням у вивченні психіатрії та наркології є методологічна спрямованість лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів з метою розуміння і засвоєння змін психічної діяльності внаслідок ендогенних та екзогенних психічних захворювань; підготовка лікарів, які б забезпечили лікувально-профілактичні, освітні, виховні та інші заклади висококваліфікованою медичною допомогою; фахівців, спроможних ефективно здійснювати психопрофілактику, психодіагностику, психологічне консультування, психокорекцію й реабілітацію хворих в амбулаторних умовах, в умовах сім'ї, у виховних та освітніх закладах; займатися науковими дослідженнями у даній галузі.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття та самостійна робота, в організації якої істотну роль відіграють консультації викладачів.

ВІДПОВІДНІСТЬ РОБОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З МІКРОБІОЛОГІЇ, ІМУНОЛОГІЇ ТА ВІРУСОЛОГІЇ ПОТРЕБАМ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ <i>Д.В. Ротар, С.Є. Дейнека, А.О. Міхєєв, А.В. Гуменна</i>	210
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ, ІМУНОЛОГІЇ З ТЕХНІКОЮ МІКРОБІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СТУДЕНТАМИ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА» <i>Д.В. Ротар, Н.Д. Яковичук, А.В. Гуменна, О.О. Бліндер</i>	211
ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ПСИХІАТРІЇ ТА НАРКОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА» ТА «ПЕДІАТРІЯ» <i>С.С. Ротар</i> ...	213
ВИВЧЕННЯ СЕКСОЛОГІЇ ТА СЕКСОПАТОЛОГІЇ <i>Р.І. Рудницький, Н.С. Карвацька</i>	214
ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНО – ПІЗНАВАЛЬНОГО АСПЕКТУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ – ПСИХІАТРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ <i>С.М. Русіна</i>	216
ПРОФЕСІЙНА АДАПТАЦІЯ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХІАТРІЯ» <i>С.М. Русіна</i>	217
МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ З НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА» (ОКР – СПЕЦІАЛІСТ) В УКРАЇНІ <i>С.І. Рябий, Л.І. Гайдич</i>	218
АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЇ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР <i>І.Г. Савка</i>	219
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДЕРЖАВНИХ ВИПУСКНИХ ІСПИТІВ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ» <i>С.І. Сажин</i>	221
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ <i>С.В. Самойленко</i>	222
НАВЧАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ БАКТЕРІЙ РОДУ ENTEROBACTERIACEAE <i>В.К. Свіжак, І.Й. Сидорчук, Д.В. Ротар, Л.І. Сидорчук</i>	224
ДИДАКТИЧНІ ПИТАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ РІВНЯ В2 ЩОДО ВОЛОДІННЯ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ (У ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОМУ АСПЕКТІ) <i>А.М. Семисюк, Г.М. Лана</i>	226
THE IMPLEMENTATION OF MULTIMEDIA LEARNING IN EDUCATIONAL PROCESS AT THE DEPARTMENT OF INFECTIOUS DISEASES AND EPIDEMIOLOGY <i>A.S. Sydoruk, V.D. Sorokhan</i>	227